

ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

The Effect of using Active Learning on Learning Behavior Learning Achievement
and Satisfaction of Learning in Psychology for Teachers of the First Year
Students the Faculty of Education Suan Sunandha Rajabhat University

Received: October 13, 2024

Revised: October 21, 2024

Accepted: November 18, 2024

กัลัญญ เพชรารรณ์*

Kalanyoo Petcharaporn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู และ 3) ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 68 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก/ พฤติกรรมการเรียนรู้/ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/
ความพึงพอใจในการเรียน

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lecturer, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: kalanyoo.pe@ssru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study learning behaviors; 2) compare learning achievement in Psychology for Teachers course; and 3) study satisfaction of Learning of 68 first-year students at the Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, who are enrolled in the course Psychology for Teachers during the second semester of the 2023 academic year. The sampling method used is Cluster Random Sampling. The research instruments include lesson plans in using active learning, a learning behavior assessment, an achievement test, and a learning satisfaction questionnaire. The statistical methods used for data analysis include mean, standard deviation, and t-test. The findings were 1) Students who received active learning in the course Psychology for Teachers exhibited high levels of learning behavior. 2) The learning achievement of students who participated active learning in the course Psychology for Teachers was significantly higher after the learning process compared to before, with statistical significance at the .05 level. 3) Students who participated active learning in the course Psychology for Teachers reported a high level of satisfaction with their learning experience.

Keywords : Active Learning/ Learning Behavior/ Learning Achievement/ Satisfaction of Learning

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นผลให้โลกเข้าสู่สังคมที่เรียกว่าสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Society) มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ถือเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญให้องค์กรทางการศึกษาและผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า อันเป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2009: 25)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการผลิตครูเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566 เป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะ เพื่อผลิตครูตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (Faculty of Education, Suan

Sunandha Rajabhat University, 2024) สำหรับการจัดเรียนการสอนหมวดวิชาชีพรู้ ได้กำหนดให้นักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 ศึกษารายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางจิตวิทยาและทฤษฎี
การเรียนรู้ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ฝึกตนเองให้มีความเป็นครูที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา และทักษะทาง
สังคม รวมทั้งพัฒนาตนให้สามารถเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จากประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนรายวิชาดังกล่าว
พบว่า ธรรมชาติลักษณะเนื้อหาวิชาเป็นเชิงทฤษฎี ทำให้การจัดการเรียนรู้มีลักษณะเน้นไปในรูปแบบบรรยาย
ผู้เรียนเป็นฝ่ายรอรับความรู้ มีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบไม่มีส่วนร่วมในการเรียน ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วม
ชั้นเรียนและกับผู้สอน ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับบทฟังบรรยายได้ไม่นาน ทำให้บรรยากาศการเรียนขาดความ
กระตือรือร้น ซึ่งเป็นภาวะไม่เหมาะสมกับการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ดีในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้สู่การ
ฝึกฝนและการปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้น เน้นการ
เรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วย
ตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมและกลวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้เรียนได้สื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้น
เรียนในกระบวนการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกมีความยืดหยุ่นสูงสามารถปรับวิธีการ โดยใช้กิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นบทบาทและ
การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่ม
กระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและ
หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียน
 เป็นต้น (Wiginton, 2013) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ
เน้นวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชา ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ ปรับพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน นฤมล วัลย์ศรี (Wansri, 2020: 15) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกจึงเป็นการเรียนการสอนที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และจะทำให้ผู้เรียน
เกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำมากกว่าการเรียนที่ผู้เรียนเป็นฝ่าย
รับความรู้เพียงอย่างเดียว (Sweller, 2006) อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและสามารถนำประสบการณ์ที่
ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพจริง

ในด้านการศึกษาวิจัยหลายงานที่พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพผลอย่างมากต่อ
พฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน อาทิ ผลการวิจัยของเดชดนัย จุ้ยชุม
เกษรา บ่าวเข้มซ้อย และศิริกัญญา แก่นทอง (Juychum, Bowchamchoy and Kanthong, 2016: 47) ที่พบว่า
หลังจากจัดการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนดี
ขึ้น คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบเชิงรุก อยู่ในระดับมาก
งานวิจัยของสุภา วัชรสุขุม (Watcharasukum, 2017: 283) พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

.....
และความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของสมชาย พาชอบ (Pachob, 2020: 33) พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผลวิจัยในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความเหมาะสมที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ตลอดจนมีความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

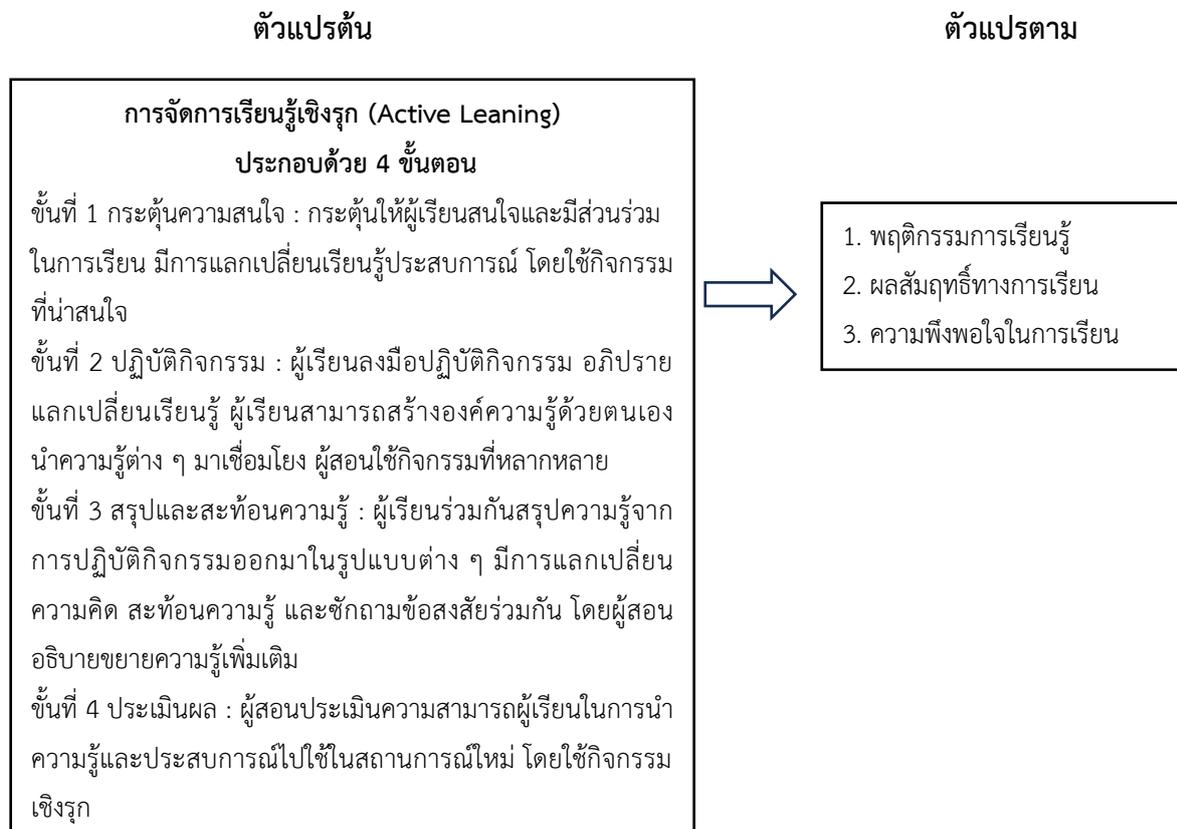
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบร่วมกัน ในกระบวนการเรียนรู้ ใช้กระบวนการคิดขั้นสูงในการแก้สถานการณ์ปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ สามารถปฏิสัมพันธ์ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลของการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน จนสามารถสร้างองค์ความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู (Funfuengfu, 2019: 135) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่าน กิจกรรมและสื่อที่ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงสามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลายด้าน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม และความสามารถในการปฏิบัติต่าง ๆ ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ และ เจษฎา บุญมาโฮม (Rungchareankiat and Boonmahome, 2022: 112)

.....
อีกทั้งการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความสนุกสนานจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนทำให้บทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีความหมาย และน่าสนใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 440 คน โดยแบ่งออกเป็น 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 68 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากบริบทของนักศึกษาทุก ๆ สาขาวิชามีความคล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกัน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

.....
2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ความพึงพอใจในการเรียน

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาคำอธิบายรายวิชา จิตวิทยาสำหรับครู ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566 แล้วกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย 4 เรื่อง ประกอบด้วยเรื่อง 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ 2) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3) การแนะแนวและการให้คำปรึกษา 4) การศึกษารายกรณี ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากนั้นสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4 แผน แต่ละแผนใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 2 ครั้ง ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปและสะท้อนความรู้ และขั้นประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังกล่าวด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความเหมาะสม ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เพื่อดูความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จากนั้นปรับปรุงเพื่อใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

4.2 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ปรับมาจากแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของสร้อยญา เนตรธานนท์ (Netrthanon, 2020: 105-106) มีขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 40 ข้อ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 เรื่อง ประกอบด้วยเรื่อง 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ 2) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3) การแนะแนวและการให้คำปรึกษา 4) การศึกษารายกรณี มีขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22-0.78 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.79

4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 15 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ และด้านผู้เรียน จำนวน 8 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง (Pretest) โดยชี้แจงเกี่ยวกับข้อสอบว่ามีจำนวน 40 ข้อ และให้เวลาในการทดสอบ 40 นาที

5.2 ผู้วิจัยชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 4 แผนกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 คน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง

5.4 ภายหลังจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ชี้แจงว่ามีจำนวน 10 ข้อ ให้เวลา 5 นาที และทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน ชี้แจงว่ามีจำนวน 15 ข้อ และให้เวลา 10 นาที

5.5 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง (Posttest) โดยชี้แจงเกี่ยวกับข้อสอบว่ามีจำนวน 40 ข้อ และให้เวลาในการทดสอบ 40 นาที

5.6 นำผลคะแนนจากการตรวจแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบรายข้อ และแปลความหมายของข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

6.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังการสอนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent sample)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

ตารางที่ 1 แสดงผลวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

ข้อ	รายการประเมิน	($\bar{x}$)	S.D.	การแปลความหมาย
1.	นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน	4.75	0.43	มากที่สุด
2.	นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนโดยวิธีการที่หลากหลาย	4.59	0.49	มากที่สุด
3.	นักศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง	4.09	0.56	มาก
4.	นักศึกษาได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	4.10	0.57	มาก
5.	นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยในชั้นเรียน	4.20	0.68	มาก
6.	นักศึกษาได้คิดและลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมกับสมาชิกกลุ่มหรือเพื่อนในชั้นเรียน	4.54	0.56	มากที่สุด
7.	นักศึกษาได้ทำกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง	4.07	0.58	มาก
8.	นักศึกษามีวินัยและรับผิดชอบในการทำกิจกรรม	3.70	0.62	มาก
9.	นักศึกษาร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียนทุกครั้ง	4.39	0.65	มาก
10.	นักศึกษาให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	3.85	0.74	มาก
	รวม	4.23	0.17	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู มีพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนโดยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.49) และ นักศึกษาได้คิดและลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมกับสมาชิกกลุ่มหรือเพื่อนในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

.....
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

กลุ่ม	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p
ก่อนเรียน	68	40	19.40	2.21	85.445	.000
หลังเรียน	68	40	33.16	1.74		

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 19.40 (S.D. = 2.21) และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 33.16 (S.D. = 1.74) และจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

ตารางที่ 3 แสดงผลวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านการจัดการเรียนรู้				
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	4.55	0.53	มากที่สุด
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.47	0.56	มาก
3.	ใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.28	0.59	มาก
4.	แบ่งเวลาในการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.03	0.62	มาก
5.	กิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน	4.26	0.61	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและแบ่งปันความคิดเห็นกับสมาชิกกลุ่มหรือเพื่อนใน ชั้นเรียน	4.00	0.49	มาก
7.	สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.04	0.44	มาก
ด้านผู้เรียน				
8.	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.56	0.50	มากที่สุด
9.	ฝึกให้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและสารสนเทศด้วยตนเอง	3.97	0.42	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ความหมาย
10.	ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการคิด สร้างสรรค์	4.22	0.54	มาก
11.	ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ ครู	4.25	0.50	มาก
12.	ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น	4.45	0.58	มาก
13.	ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาที่เรียน	4.50	0.56	มาก
14.	มีวินัยและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	3.93	0.39	มาก
15.	มีความสุขที่ได้เรียนและอยากมาเรียนวิชานี้	4.51	0.50	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.27	0.16	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู มีความพึงพอใจในการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.16) โดยในด้านการจัดการเรียนรู้พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.56) ส่วนในด้านผู้เรียนพบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.5) รองลงมาคือ มีความสุขที่ได้เรียนและอยากมาเรียนวิชานี้ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีพฤติกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในครั้งนี้ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการฟัง พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อ่าน เขียน คิด การค้นคว้าข้อมูล การนำเสนอ และการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ วารินทร์ พร ฟินเฟื่องฟู (Funfuengfu, 2019: 138) สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของตนเองจากวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากกว่าการเป็นผู้รับความรู้เพียงฝ่ายเดียว เป็นการให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ความสนใจ ความกระตือรือร้น และการมีส่วนร่วมผ่านการอ่าน การเขียน การอภิปราย การแก้ปัญหาหรือการประยุกต์ใช้สู่สถานการณ์จริง เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติและสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน ปรเมศ ขาวสุด (Khaosut, 2019: 87-88) โดยผู้สอนนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน (Pare, 2006: 363) เป็นการทำให้ชั้นเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขัน เพิ่มแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภา วัชรสุขุม (Watcharasukum, 2017: 283) ที่พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา เนตรธานนท์ (Netrthanon, 2020: 100) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแล้วผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในครั้งนี้มีขั้นตอน การสอนที่ชัดเจนโดยใช้วิธีการหรือเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บทบาทสมมติ กรณีศึกษา การวิเคราะห์วิดีโอ การทำแผนผังความคิด เป็นต้น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น ได้ใช้กระบวนการคิด ได้ปฏิบัติจริงในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ เกิดความรู้ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรงส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ

.....
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2019: 35) ได้อธิบายไว้ว่าการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991) โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators) ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการอ่าน การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน การวิเคราะห์ปัญหา และใช้กระบวนการคิด ขั้นสูง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้ อยู่คงทนได้นาน กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกจะสอดคล้องกับการทำงานของสมองและความจำ โดยผู้เรียนสามารถเก็บข้อมูล และจำสิ่งที่เรียนรู้โดยมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถเก็บความจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นานซึ่งส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ อินทร์น้อย (Innoi, 2017: 55) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา รายวิชาจิตวิทยาการศึกษา เรื่อง การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนเชิงรุก พบว่าคะแนนการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณณะ อ่อนนาง (Oonnang, 2019: 15) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยะพล ทรงอาจ (Song-at, 2019: 161) ที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครูมีความพึงพอใจในการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าและค้นหาคำตอบด้วยตนเองและการใช้กระบวนการกลุ่ม การสนทนาและเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปราย การระดมความคิด การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา การนำเสนอ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติมากกว่าการเป็นผู้รับฟังผู้สอนบรรยายเพียงอย่างเดียว มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความสามารถของตนเอง ดังที่ Fedler and Brent (1996) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ Co-creators) ซึ่งทำให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนและผู้สอน ได้ทำงานกลุ่ม เกิดการเรียนรู้ที่ทำทหาย ผู้เรียนมีพฤติกรรมเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น สะท้อนแนวคิด และกล้าแสดงออก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ในขณะที่ผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรงให้ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ สนใจและอยากปฏิบัติกิจกรรม ทำให้เกิดบรรยากาศการ

.....
เรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ผู้เรียนเกิดสุขความสนุกสนาน เกิดความพึงพอใจจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดขึ้น และทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของรสิตา รักสกุล (Raksakul, 2014) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภา วัชรสุขุม (Watcharasukum, 2017: 283) ที่พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชาย พาชอบ (Pachob, 2020: 33) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก จึงสมควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องอื่น ๆ หรือวิชาอื่นต่อไปก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา

1.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกต้องใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมค่อนข้างมาก ดังนั้นผู้สอนควรมีการปรับความยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับวิธีการสอน/เทคนิค เช่น การโค้ช ห้องเรียนกลับด้าน เทคนิคSTAD หรือร่วมกับนวัตกรรมอื่น ๆ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทำการวิจัยกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การคิดขั้นสูง การเห็นคุณค่าในตนเอง คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปประยุกต์ใช้งานได้ คือ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ เป็นขั้นเตรียมความพร้อม กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น เกม สถานการณ์ชวนสงสัย ตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น

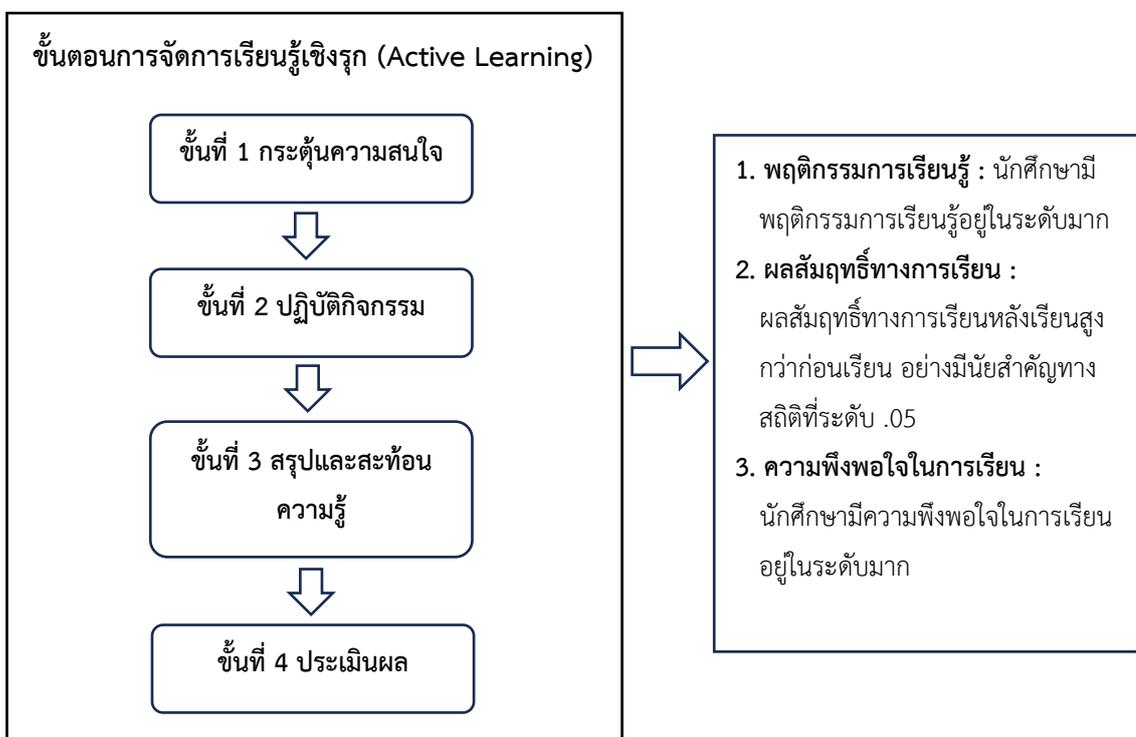
2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อสรุป ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการนำความรู้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยง

.....
ผู้สอนใช้กิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา การวิเคราะห์วิดีโอ และการเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

3. ขั้นสรุปและสะท้อนความรู้ ผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเสนอ การทำแผนผังความคิด การตอบคำถาม โต้เถียง เป็นต้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สะท้อนความรู้ และซักถามข้อสงสัยร่วมกัน ผู้สอนอธิบายขยายความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนจะทำการประเมินว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือในชีวิตประจำวัน โดยใช้กิจกรรมเชิงรุก เช่น การเขียนตอบสั้น ๆ จับคู่ตอบคำถาม จับคู่แลกเปลี่ยน และการทดสอบ เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

.....
References

- Bonwell, C. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom ASHE-Eric Higher Education*. Washington, D.C. The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Faculty of Education Suan Sunandha Rajabhat University. (2024, January 10). *Mission*. https://ssru.ac.th/education_faculty-education.php (in Thai)
- Felder, R., and Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student - Centered Instruction. *Journal of College Teaching*, 44(2), 43-47.
- Funfuengfu, V. (2019). The Success of Active Learning Management. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 9(1), 135-145. (in Thai)
- Innoi. S. (2017). The Development of Learning Achievements of Students Education Psychology Course on Learning Topic with Active Learning Technique. *Journal of Industrial Education*, 16(2), 55-62. (in Thai)
- Juychum, D., Bowchamchoy, K. and Kanthong, S. (2016). The Enhancement of Learning Achievement of Students on Thinking Skills of Thinking Skills Module (11-024-112) Employing the Active Learning Method, 1st Semester of Academic Year 2015. *Prince of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(2), 47-57. (in Thai)
- Khaosut, P. (2019). *The Effects of Proactive Learning Management in the Topic of Cells of Living Things on Scientific Concepts and Happiness in Science Learning of Mathayom Suksa V Students at Yantakhao Ratchanupatham School in Trang Province*. [Masters' thesis]. Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2009). *National Education Act B.E. 2542 (1999) And Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*. VTC Communication Limited Partnership. (in Thai)
- Netrthanon, S. (2020). The Effect of Using Active Learning Process on Learning Behavior and Attitude for Internship Student-Teachers. *Sripatum Chonburi Academic Journal*, 16(4), 100-110. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2019). *Supervision Guidelines for Developing and Promoting Active Learning According to the Policy of Moderate Class More Knowledge*. OBEC Supervisory Division-SDOBEC. (in Thai)
- Oonnang, K. (2019). Effects of Using Active Learning Management on Learning Achievement, Learning Management Skill and Attitude towards Teaching Profession. *CMU Journal of Education*, 5(2), 15-24. (in Thai)

- .....
- Pachob, S. (2020). Proactive Learning Management for Developing Learning Achievement: A Course on Innovation and Educational Information Technology for Students in The Faculty of Education, Nation Sports University, Udon Thani Campus. *Journal of MCU Ubon Review*, 5(3), 33-42. (in Thai)
- Pare, A. (2006). Active Learning in the Workplace Transforming Individuals and Institutions. *Journal of Education and Work*, 4, 363-381.
- Raksakul, R. (2014). *The Achievement of Integrated Learning Management by Active Learning Method A Case Study of Modern Management and Leadership Course King Mongkut's University of Technology Thonburi*. [Masters' thesis]. King Mongkut's University of Technology Thonburi. (in Thai)
- Rungchareankiat, D., and Boonmahome, J. (2022). The Effects Active Learning with Coaching towards Knowledge and Instructional Media Production Ability for Inclusive Class of Educational Technology Undergraduates. *Journal for Social Sciences Research*, 13(5), 109-128. (in Thai)
- Song-at, P. (2019). Active Learning Management By STAD Techniques of Students Course 810107 Psychology for Teachers in Graduate Diploma Teaching Profession College of Asian Scholars. *College of Asian Scholars Journal*, 9(2), 161-172. (in Thai)
- Sweller, J. (2006). The Worked Example Effect and Human Cognition. *Learning and Instruction*, 16(2), 165-169.
- Wansri, N. (2020). A Study of Grade 5 Students' Learning Outcomes on Prepositions in Sentences Using Active Learning Activities and Coaching Technique. *Apheit Humanities and Social Sciences Journal*, 26(1), 13-21. (in Thai)
- Watcharasukum, S. (2017). The Impact of Implementing Active Learning Approaches on Learning Behavior: Exploring Learning Achievement and Satisfaction of Thai Education Program Students at Yala Rajabhat University. In Hama, Z. *Proceeding of in The 6th National Academic Conference in title "Create research to Drive the Country towards Stability, Prosperity and Sustainability in the Thailand 4.0 Era* (pp.283-296). Fatoni University. (in Thai)
- Wiginton, B. L. (2013). *Flipped Instruction: An Investigation into the Effect of Learning Environment on Student Self-Efficacy Learning Styles and Academic Achievement in an Algebra I Classroom*. [Doctoral Dissertation]. University of Alabama.